

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Lahja vsakega 10. in 25. dne meseca, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krona

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani.

Cena oglasa je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Vojni zakon.

(Dalje.)

Najvažnejša za ljudstvo — zlasti za kmetški stan — sta §§. 33 in 34. vojnega zakona, — posebno §. 33, ki vsebuje zakonite ugodnosti za lastnike podedovanih kmetij. —

Danes priobčimo le določbe tega zakona samega, takoj na to pa začnemo, kakor smo obljubili že zadnjič, s podrobnimi določili vojnih predpisov, tičočimi se posebno vlaganja prošenj itd.

§. 33.

Lastniki podedovanih kmetij, če na njih redoma prebivajo, jih sami obdelujejo, in pa če dohodki zemljišča zadostujejo, da se z njimi samostojno vzdržuje pet oseb, ne da bi se prekoračil štirikratni dohodek, — prestavijo naj se v nadomestno rezervo (§. 18 c). —

Oni pa, ki izgubi pravico do te ugodnosti v izvrševanju svoje službe, in če ne spada že po svoji žrebovi vrsti vanjo, ali pa kot manj sposoben, — izloči se iz nadomestne rezerve in je obvezan takoj odslužiti ono prezenčno službo, ki mu pripada po njegovem nabornem letniku. —

§ 34.

Z ozirom na rodbinske razmere oprostite se, če so potrjeni, redne prezenčne službe v mirnem času — ter uvrste v nadomestno rezervo (po §. 18 d.):

1.) edini sin delanezmožnega očeta ali matere — vdove, če nima sina pa edini zet, če niso razmere, ki vtemeljujejo njegovo pravico, obstale že ob času njegove ženitve; —

2.) po smrti očetovi edini vnuk za delo (za služek) nesposobnega starega očeta ali stare matere — vdove, če nimata nobenega sina;

3.) edini brat oziroma polbrat popolnoma osirotelih bratov in sester, kakor tudi edini polbrat, če so bratje in sestre brez starišev. —

Pravico do oproščenja pa ima le oni edini, zakonski in lastni sin, vnuk ali brat, oziroma oni edini zet, od čegar oproščenja je odvisno vzdrževanje starišev, starih starišev ali bratov in sester, oziroma tasta in tašče, in pa če svoje dolžnosti res tudi izpolnuje. —

Nezakonski sin ima enako pravico do te ugodnosti, če je od njegovega oproščenja odvisno vzdrževanje lastne matere in če tudi izpolnuje svoje dolžnosti. —

Pod enakimi pogoji kakor z edinim sinom, vnukom ali bratom, oziroma zetom — ravna se tudi z onim, čegar edini brat ali pa ostali bratje oziroma svaki:

a) služijo pri liniji ali so v aktivni domobranski službi, ali če so bili izjemoma pozvani v aktivno službovanje v smislu § 12, četrti odstavek, — v vseh slučajih pod tem pogojem, da niso bili beguni, (da se jih ne zasleduje kot begune), ali

b) so mlajši kot 18 let, ali

c) so vsled neozdravljive duševne ali telesne napake za vsak zaslužek nesposobni. —

Kdor je bil na podlagi teh določil uvrščen v nadomestno rezervo, pa izgubi pravico oproščenja ali pa opusti izpolnjevanje dotičnih pogojev, izloči se iz nadomestne rezerve, če ne spada tja po svoji žrebovi vrsti ali pa kot manj sposoben, — ter je obvezan, da takoj odsluži ono prezenčno službo, vkolikor je mora še po svojem nabornem letniku. —

Glede oproščenja odločuje naborna komisija (§ 38); proti odločitvi je mogoča pritožba na do-

mobrarsko ministerstvo, ki je v stanu poveriti dotično deželno oblast (deželno vlado), da izda rešitev. —

Proti odločitvi naborne komisije, potrjeni od imenovanega ministerstva oziroma v to pooblaščenega deželne vlade, ni mogoča nikaka daljna pritožba.

V onih slučajih, v katerih sicer ni pravice do preje omenjene ugodnosti, vendar pa so družbinske razmere prav posebnega ozira vredne, odredi se lahko po končani izučbi dopust za dobo miru, vendar pa nekvarno pozivu orožnim vajam in kontrolnim shodom. —

Če kak vojak, ki je obvezan služiti v stalni armadi ali pa deželni brambi pride v razmere, opisane pod točkami 1, 2 in 3, ali pa se je že ob času potrjenja nahajal v enem izmed navedenih razmerij, pa svoje pravice ni uveljavil, prestavi naj se za dobo tega razmerja v nadomestno rezervo.

Opomba.—Komentar (razlago) zlasti o prošnjah priobčimo v člankih, ki jih priobčujemo pod posebnim naslovom. — Važen je predzadnji odstavek tega §. ki odgovarja §. 60 vojnih predpisov I. del, z katerim se bomo svoječasno, ko pride na vrsto, temeljito bavili. —

§ 35.

Vsak naborni obveznik k prihodnjemu naboru pozvanih starostnih razredov (§ 38) se mora v mesecu novembru prejšnjega leta zglasiti pismeno ali osebno v svrhu vpisa pri županstvu svoje domovinske — ali pa one občine, kjer ima svoje stalno bivališče.

Kdor to zglasitev opusti, ne da bi bil zadržan po kaki nepremagljivi oviri, zadene ga denarna globa od 10 do 200 K.

§ 36.

Občinski predstojniki in voditelji matie so odgovorni za pravilnost vseh pripomočkov in podatkov, zahtevanih za naborne liste, ter morajo v okviru svojega delokroga podpirati politične oblasti pri vsem uradnem poslovanju, ki je potrebno da se izvrši nabor. Prvi — (t. j. občinski predstojniki oziroma župani) jamčijo tudi za istinitost nabornikov.

§ 37.

Glavni nabor za stalno armado (vojno mornarico) in deželno brambo vrši se praviloma vsako leto v času od 1. marca do 30. aprila. Naknadni nabori vrše se po potrebi.

V slučaju splošne mobilizacije se prekine glavni nabor, vendar pa se zopet nadaljuje, kakor hitro je mogoče.

§ 38.

Vsak vojni obveznik je stavodolžen (mora priti na nabor) v onem nabornem okraju, kjer ima

domovinsko pravico. Vsi od 1. januarja do 31. decembra vsakega leta rojeni mladeniči tvorijo skup po en starostni razred, ki se označi po rojstnem letu.

Na nabor so pozvani po trije starostni razredi.

Nabor se izvede v vsakem nabornem okraju po vrsti starostnih razredov in pri vsakem izmed teh po žrebovi vrsti po mešanih komisijah.

Naborni obvezniki (stavodolžni), ki so spoznani sposobnim za službo v stalni armadi (vojni mornarici) in pri deželni brambi, naj se potrdijo (asentirajo), ravnotako »manj (deloma) sposobni«, ki so vsled manjših napak sposobni le za nadomestno rezervo (§ 18e.)

Proti sklepu, storjenemu pri naboru za potrjenje (asentiranje) ni mogoča pritožba.

Izmed potrjenih oddele se oni, katerim se prizna kaka ugodnost v izpolnjevanju vojne dolžnosti po §§. 31, 32, 33 in 34. dalje »manj sposobni«, takoj v nadomestno rezervo. — Oddelitev vseh drugih v stalno armado (vojno mornarico), v deželno brambo ali pa nadomestno rezervo izvrši se po § 15. — Vojnim krdelom in raznim posebnim armadnim oddelkom uvrste se oni potrjeni mladeniči, ki so zanje najpripravnejši, pri čemur se je treba po možnosti ozirati na želje potrjencev.

Če naborni obveznik ni prišel k glavnemu naboru, provzročiti je treba, da se pa naknadno privede potom postavnih sredstev.

Doba, do katere je mogoče nabornega obveznika prisiliti, da izpolni zamudo naborne dolžnosti traja do 31. decembra, onega leta, v katerem izpolni dotičnik 36. leto svoje starosti.

§ 39.

Naborni obvezniki, katerih potrjenje za stalno armado (vojno mornarico) ali deželno brambo se od vojaške strani zavrne, morejo se od politične strani predstaviti mešani pregledni (presodni) komisiji (nemški: »Überprüfungskommission«) v odločitev.

Ravno tej komisiji naj se podvržejo izmed onih, ki so oddeljeni v stalno armado (vojno mornarico) in v deželno brambo — izvzemši nadomestne rezerviste

a) tisti, ki so bili potrjeni pri naboru in so bili do konca nabornega leta (31. decembra), oziroma, če so kasneje nastopili prezenčno službo, — ob času nastopa — spoznani nesposobnim za (vojaško) službo, če je napaka namreč obstala že ob času uvrščenja (1. oktobra);

b) enoletni prostovoljci, ki so bili ob nastopu prezenčne službe spoznani za (vojaško) službo nesposobnim;

c) prostovoljci, če je telesna napaka, ki jih dela za službo nesposobne, obstajala že ob času

njihovega asentiranja, pa se takrat ni mogla do-
gnati.

Proti sklepu pregledne (presodne) komisije
ni mogoča pritožba (ugovor ali priziv).

§ 40.

Predno poteče službena dolžnost mogoč je
izstop iz armade (vojne mornarice) ali iz deželne
brambe le tedaj,

- a) če je bilo asentiranje protizakonito, ali
- b) če je nastopila neozdravljiva (neodprav-
ljiva) nesposobnost za (vojaško) službo.

(Dalje sledi.)

Vlaganje in reševanje prošenj za opro- ščenje vojaške službe.

Pod tem naslovom sledeči članki so izpol-
nilo k §§. 31 do 34 voj. zak. ter vsebujejo določila
§ 44. do 61. vojnih predpisov 1. dela, katerim do-
damo po potrebi primerne opazke in razlago. —

V prvi vrsti pripomnimo, da so kolka pro-
ste vse one prošnje za ugodnosti (olajšave) v
izvrševanju vojaške službe in za ugodnost enoletne
prezenčne službe, pri katerih se gre za pravico, ki
je utemeljena že v zakonu. Ravno tako so kolka
prosti ugovori proti rešitvi takih prošenj, končno
tudi priloge tem prošnjam in ugovorom, toda le
v ta namen. —

Vse druge prošnje za kako izjemno ugodnost,
pri katerih je dovoljenje odvisno od mnenja ad-
ministrativnih oblasti (torej ne v zakonu utemel-
jeno), — treba je pravilno kolkovati. —

Kakor je znano iz doslej priobčenih člankov
o vojnem zakonu, imajo pravico do ugodnosti v
izvrševanju vojne dolžosti:

- a) kandidatje duhovskega stanu, posvečeni du-
hovniki in nameščeni dušni pastirji; (§. 31.
voj. zak.)
- b) poučitelji in učitelji, kakor tudi učiteljski
gojenci; (§. 32 voj. zak.)
- c) lastniki podedovanih kmetij; (§. 33 voj. zak.) in
- d) vsi oni, ki so potrjeni in katerih rodbinske
razmere vt temeljujejo oproščenje redne pre-
zenčne službe v mirnem času. — (§. 34 voj-
zak.)

Ugodnost (olajšava) obstoji v tem, da se do-
tični uvrsti v nadomestno rezervo, dalje oprosti
poklica v izjemno aktivno službovanje v mirnem
času, kakor to določa § 12, četrty odstavek voj-
nega zakona. —

Pri kandidatih duhovskega stanu obstoji ugod-
nost nadalje v tem, da so oproščeni vsake pre-
zenčne službe bodisi v mirnem ali vojskinem času,
dalje vojaške izučbe, periodičnih orožnih vaj in
kontrolnih shodov. — Pri posvečenih duhovnikih in
nameščenih dušnih pastirjih obstoji ugodnost v
tem, da so prestavljeni v evidenco nadomestne

rezerve, namesto v to nad. rezervo samo. — Brez
uvrščanja v nadomestno rezervo pa imajo pravico
le do stalnega dopusta učiteljski gojenci (kandi-
datje) in pa oni reditelji družin, ki nimajo pravice
do uvrščanja v nadomestno rezervo. — Glede teh
ima §. 60 vojnih predpisov I. del posebna dolo-
čila, ki jih priobčimo kasneje v celoti. — (Vsi pa,
— razven kandidatov duhovskega stanu in du-
hovnikov, — morajo opravljati redne orožne
vaje in kontrolne shode. — Oproščenje od teh je
tudi mogoče; toda o zadevnih prošnjah govorili
bodemo v posebnih člankih kasneje.) —

Častniki in vojaški uradniki, kateri imajo pra-
vico do ene izmed navedenih ugodnosti, presta-
viti se morejo v nadomestno rezervo le takrat, če
popred odlože častniško oziroma uradniško stopnjo
(šaržo). —

Častniki po poklicu (vojaški uradniki), ki imajo
pravico do ugodnosti kot lastniki podedovane
kmetije ali pa iz rodbinskih ozirov, pa žele na
lastno prošnjo obdržati častniško (uradniško) šaržo,
uvrste se predčasno v rezervo (neaktivno deželno
brambo). —

Predno preidemo v podrobnosti glede prošenj
vseh onih, ki smo jih navedli v uvodu tega
članka, — podali bodemo k vsaki kategoriji (vrsti)
prosilcev za ugodnosti po §§ 31—34 posebno
obširneje tolmačenje.

Preidemo k § 45 vojnih predpisov I. del, ki
odgovarja § 31 vojnega zakona, — in se tiče kan-
didatov duhovskega stanu, posvečenih duhovni-
kov in nameščenih dušnih pastirjev.

Pravica do ugodnosti in način.

Kot kandidatje duhovskega stanu katoli-
ške cerkve rimskega, armenskega in grškega
obreda in grško-orientalske (vzhod-
ne) cerkve se smatrajo z ozirom na pravico
do te ugodnosti:

a) oni, ki so sprejeti ob času nabora v kako
duhovsko semenišče, ali so že preoblečeni kot
redovniki v kakem od cerkve potrjenem redu, v
obeh slučajih, če se uče bogoslovja in prineso o
tem pismeno potrdilo predstojnika semenišča ozi-
roma samostana;

b) oni, ki so ob času nabora že bogoslovci,
če dokažejo, da z vspehom obiskujejo teologične
(bogoslovne) študije in prineso pismeno zagotovilo
škofijskega predstojnika, da bodo po končanih bo-
goslovnih študijah sprejeti med škofijsko du-
hovščino;

c) oni, ki so ob času uvrščanja (1. oktobra)
novici kakega duhovnega reda, prineso potrdilo
samostanskega predstojnika, da so sprejeti kot
redovniki in da se bodo po končanem novicijatu
posvetili bogoslovnim študijam;

d) oni, ki ob času uvrščanja (1. oktobra)
prično z bogoslovnimi študijami, če to dokažejo
in prineso pismeno zagotovilo škofijskega pred-

stojnika, da jih bo de po končanih bogoslovnih študijah sprejel med duhovnike svoje škofije;

e) oni kandidati duhovskega stanu grško-katoliškega obreda in grško-iztočne (orientalske) cerkve, ki so svoje bogoslovne študije sicer že končali, a ne še sprejeli posvečenja, — če se izkažejo s spričevalom svojega škofijskega predstojnika, da so še vedno kleriki dotične škofije. — (K točki pod d) pripomnimo, da so tam mišljeni oni, ki so potrjeni pred vstopom v bogoslovje, ki pa so se zato že odločili oziroma so sprejeti takoj, ko dovrše predpisane študije.)

Kot kandidati duhovskega stanu a v g s b u r š k e i n h e l v e t s k e k o n f e s i j e (veroizpovedanja), dalje unitskega veroizpovedanja se smatrajo z ozirom na pravico do te ugodnosti — oni,

a) ki se izkažejo s spričevalom kakega javnega učnega zavoda, potrjenim od svojega superintendenta, da z vspehom obiskujejo bogoslovne študije;

b) oni, ki prineso spričevalo svojega superintendenta, da so z vspehom dovršili bogoslovne študije, da spadajo še med kandidate duhovskega stanu in izpolnjujejo vse kot je ukazano, da morejo doseči kako mesto v dušnem pastirstvu.

Kot kandidatje r a b i n a t a (rabincev-židovskih ali judovskih duhovnikov) se smatrajo;

a) oni redni slušatelji izraelsko-bogoslovskega učnega zavoda na Dunaju, ki se nameravajo posvetiti rabinstvu in obiskujejo one obligatne predmete, ki so predpisani v to svrhu po organizacijskem statutu tega zavoda oziroma po dotičnem učnem redu za rabinske kandidate, in če dokažejo s spričevalom, izdanim od učnega kolegija in sopodpisanim od kuratorija, da z uspehom dovršujejo rabinske študije in — po dovršenem tretjem učnem letu — dokažejo, da so dovršili z dobrim vspehom predpisani izpit (tentamen), na katerega podlagi se jih pripusti k rabinskemu eksaminu;

b) oni, ki po končanih študijah prineso spričevalo kakega rabinca, da so sposobni biti nameščeni kot rabinci, dalje spričevalo politične okrajne oblasti svojega bivališča, da so še vedno kandidati rabinstva.

V onih slučajih, ko je treba študije bogoslovja (rabinata) dokazati s spričevali i n o z e m s k i h u č n i h z a v o d o v, treba je preskrbeti sè strani političnih oblasti odločitve domobranskega ministerstva, ki odloči sporazumno z vojnim ministerstvom. Ta spričevala morajo biti potrjena od c. i. kr. zastopstvene oblasti, (zastopstva, poslaništva, konzulata).

Vsi v tem članku označeni, potom naborov potrjeni kandidatje duhovskega stanu naj se uvrsté po končanem naboru — na podlagi lastne prošnje v nadomestno rezervo, tudi če so bili

potrjeni izven starostnega razreda in žrebove vrste.

Enako ugodnost pa lahko dosežejo tudi oni na podlagi prošnje, ki so bili bodisi prostovoljno ali pa potom nabora potrjeni ter po končani prezenčni službi prično z bogoslovnimi študijami ali pa jih nadaljujejo oziroma nadaljujejo rabinske študije. Ravnati pa se morajo po tu navedenih določilih. Pripomnimo, da je treba v vsakem oziru vložiti kratko prošnjo za uvrščenje v nadomestno rezervo ter priložiti preje navedene listine.

Z ozirom na predstoječi odstavek pripomnimo še, da lahko vsak prosi za ugodnost tudi potem, ko je odslužil svojo postavno dobo. Zgodi se često, da je potrjen n. pr. kdo v vojake predno je dovršil predpisane študije. Služil je na to tri leta, potem pa zopet vstopil v šolo in končno v bogoslovje. Takrat ima pravico do vseh navedenih ugodnosti.

O u t e m e l j e v a n j u i n p r i z n a n j u u g o d n o s t i o b s e g a § 46 vojnih predpisov I. del sledeča določila.

Pravico do ugodnosti je treba vsako leto, dokler traja naborna obveznost, uveljaviti in dokazati meseca januarja in februarja pri politični okrajni oblasti, najkasneje pa ob času glavnega nabora pri naborni komisiji. — Prošnje se naj torej pošiljajo v navedenih mesecih okrajnim glavarstvom — toda le tja, k a m o r j e p r o s i l e c p r i s t o j e n, — ali pa vlagajo osebno, pa tudi le pristojni komisiji.

Oni, ki prosijo, da bi se jim dovolilo priti na nabor izven svojega pristojnega okraja, uveljaviti morejo in obenem dokazati pravico do ugodnosti kot kandidat duhovskega stanu. — V takem slučaju ni treba posebne prošnje za to z ozirom na prvo. ampak predložé se le potrebni dokumenti.

Politična okrajna oblast mora uveljavljenje pravice vpisati v naborno listo. — V prvi instanci odločuje glede pravice do ugodnosti praviloma pristojna naborna komisija. — Glede pravice odločuje zastopnik politične oblasti po prečitanju akta in ko je oddal svoje mnenje zastopnik armade in deželne brambe.

Odločitev pa se izreče le v tem slučaju, ako je bil naborni obveznik potrjen.

V nasprotnem slučaju se smatra prošnja kot brezpredmetna ter se prosilcu vrne.

Še pred naborom pa je treba odločitve glede onih nabornih obveznikov, kateri

a) so pri glavnem naboru določeni, da se jih oddá v bolnišnico ali pa v ponovno presodbo,

b) ali pa pridejo na nabor pred tujo naborno komisijo.

V vseh slučajih pa postane odločitev brezpredmetna, če dotičnik ni potrjen.

Le v tem slučaju nastopi izjema v predstoječih odstavkih nevedenih določil, ako

a) se uveljavi pravica do ugodnosti še le po glavnem naboru;

b) ali pa če se izvrši naknadni nabor sicer pri pristojni komisiji tega nabora, pri katerem pa ni zastopana dotična politična (pristojna) oblast. (Vzemimo slučaj: Nekdo pride k naknadnemu naboru v Ljubljano, pristojen pa je pod okrajno glavarstvo Kranj. Prošnje ni pravočasno vložil, ampak jo prinesel s seboj k naknadnemu naboru. Naborna komisija o tej prošnji ne more sklepati in odločiti, ampak jo mora prosilec poslati okrajnemu glavarstvu v Kranj in obenem zakasnitev opravičiti. Reši se na to pismenim potom.)

V zadnje navedenih slučajih se torej izvrši odločitev o prošnji za ugodnost v prvi instanci po pristojni politični oblasti, ki pošlje prošnjo potem dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu in domobranskemu dopolnilnemu okr. poveljstvu, da odda svoje mnenje.

Da pa se dovoli ugodnost onim, ki pridejo kasneje k naboru je merodajna okolnost, da je obstala uveljavljena pravica ob času glavnega nabora, najkasneje pa do 1. oktobra v letu onega nabora, za kateri se izvrši naknadni nabor, in pa da pravica še nadalje obstoji. — (Primer: Nekdo je zamudil nabor v letu 1906; na nabor za dotično leto v 1. razredu pride pa 1. 1909. — Ugodnost se mu bode priznala le v tem slučaju, da je imel pravico do nje vsaj že 1. oktobra 1906 in pa da jo ima tudi še sedaj.)

Odločitev se naznani stranki pismeno, in če se je ugodnost priznala, izda se pismeno potrdilo.

Če pa se je stavil ugovor proti priznanju ugodnosti, o katerem spregovorimo kasneje, obvesti naj se stranka začasno le ustmeno.

Dokler ni ugovor rešen, ostane odločitev politične oblasti v veljavi.

Neuvrščeni novinec in nadomestnim rezervistom, kakor sploh potom naborov potrjenim in že uvrščeni vojaki — uštevši enoletne prostovoljce — prizna se ta ugodnost, če je obstala pravica do nje že ob času onega nabora, za kterega je bil dotičnik potrjen, oziroma vsaj 1. oktobra onega leta in še nadalje obstoji; to tudi v tem slučaju, če se je pravica še le naknadno uveljavila. —

Pravilno opremljene prošnje naj se vlagajo pri pristojni politični oblasti, ki pošlje akt s svojo odločitvijo pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu, oziroma pristojnemu domobranskemu dopolnilnemu poveljstvu, da odda svoje mnenje.

Če se v prvi instanci sporazumno dožene, da je prošnja vtemeljena, mora dotična vojaška oblast takoj povzročiti premeščenje vojnika v nadomestno rezervo.

(Tiče se to namreč onih, ki že aktivno služijo.) —

Na enak način kot je navedeno tukaj, postopa se vselej, če prosijo za ugodnost vojaki po že dovršeni prezenčni službeni dobi. (Dalje prih.)

Vprašanja in odgovori.

62. G o s p o d I, D. p r i S v. K.

V p r a š a n j e:

Ali moremo zahtevati odškodnino glede svojih posestev, če se gradi in izpelje po njih vodovod za občino? Dalje: ali je občina dolžna, skrbeti za vodo v slučaju požara? —

O d g o v o r:

Na vsak način lahko zahtevate odškodnino za svet, kolikor ga odstopite v omenjeni namen, ker se v zemljiški knjigi tudi izvede vknjižba servitutne pravice. Ker pa je treba za gradnjo vodovoda dovoljenja političnih oblasti, povabljeni bodete Vi in sosedje itak h komisijonelni obravnavi. Takrat pa uveljavite svoje zahteve.

V smislu požarno-polijskega reda mora skrbeti občina zato, da je v slučaju požara na razpolago dosti vode. —

63. Ž u p a n s t v o L. p r i T.

V p r a š a n j e:

Ali je občinsko predstojništvo upravičeno naložiti denarno globo onim, ki pasejo živino po občinskih zemljiških in posestvih vkljub izdani, na določene kraje se nanašajoči prepovedi, ali pa se smatra občina v tem slučaju kot zasebna lastnica in je kot taka obvezana, stvar v smislu gozdnega zakona javiti politični oblasti?

O d g o v o r:

Občina je upravičena postopati v smislu zakona o poljskem varstvu in taka dejanja kaznovati z denarno globo v znesku 2 do 80 kron.

Opozarjamo Vas pa na § 58 občinskega reda, glasom kterega mora izreči kazen župan le obenem z dvema svetovalcema.

64. O b č i n s k i o d o r n i k v Ž.

V p r a š a n j e:

1) Ali je župan obvezan, da javno sejo občinskega odbora javno skliče s tem, da pribije razglas na občinsko desko?

2) Ali so občani upravičeni biti navzoči pri seji občinskega odbora?

3) Ali se mora župan natančno držati ure sklicane seje? —

4) Ali je župan upravičen, za svoj trud pri takozvanih »davčnih dnevih« zaračunati občini 40 kron?

O d g o v o r:

k 1) Župan mora v smislu § 41 obč. reda sejo le sklicati, ni pa rečeno, na kak način, torej zadostuje samo, da obvesti odbornike morda le ustmeno.

k 2) V kolikor dopušča prostor, in pa če ni seja tajna, sme biti vsak navzoč. Če naj se smatra seja kot tajna, odloči se v vsakem slučaju posebej. — Ne sme pa biti tajna ona seja, v kateri se razpravlja o občinskih računih in o občinskih proračunih.

k 3) Župan ni vezan na uro, ker po § 45 obč. reda on sejo le prične in zaključí; ura v tem § ni omenjena. Sejo otvori župan lahko takoj, ko je sklepčna.

k 4) Dovolitev odškodnine županu je odvisna edino le od sklepa občinskega odbora. Ozirati se je treba na to, kakšne dolžnosti je župan prevzel ob svojem nastopu in kaka nagrada (remuneracija) se mu je dovolila, oziroma če slični izdatki že niso upoštevani v tej nagradi.

65. Županstvo B. B.

Vprašanje:

Ali naj se občina, ki plačuje sama davek od lastnega posestva, tudi vpiše v volilni imenik?

Odgovor:

Nel — Iz občinskega volilnega reda je natančno razvidno, da imajo pravico voliti le občinski člani (občani) v smislu § 1 navedenega volilnega reda; § 5 pa izrecno navaja kot volilne opravičence državo, deželo in javne zaloge (fonde), — ne pa tudi občine same. — Voliti smejo torej in se morajo vpisati v volilni imenik n. pr. razne posojilnice in zadruge, ki plačujejo davek.

Občina sama se pa, kot celota vseh občinskih članov — ne more smatrati sama zase kot član, torej ne more voliti v lastni zadevi.

66. Gospod F. L. v P. na G.

Vprašanje:

Po ukazu knezoškofijstva je prepovedeno zvoniti med duhovnim opravilom. Ta prepoved se je tudi pri nas razglasila, toda nekaj fantov noče ubogati in zvone dalje vkljub prepovedi. Ali bi mogel dati nagajivce kaznovati? Oziroma ali bi mogel zahtevati pomoči orožnikov, ki so v neposredni bližini?

Odgovor:

Glede kaznovanja je stvar težka, ker mi položaja ne moremo v toliki meri presoditi, da bi se lahko pozitivno sklicevali na kako postavo. — Po našem mnenju bi bilo najenostavneje, če Vi zvonik zaprete in zaklenete. V to ste kot gospodar cerkve popolnoma upravičeni. Če potem dotični nagajivci siloma vderó v zvonik s tem, da vlomijo vrata, je pa stvar čisto drugačna. Potem jih lahko ovadite sodišču vsled javnega nasilstva oziroma v hudobnem namenu storjene poškodbe tuje lasti.

Glede orožništva dvomimo, da bi Vam šlo na roko, predno ne dobi ukazov od politične oblasti. Le v slučaju nujne sile bi Vam svetovali, da se obrnete nanje za pomoč. —

67. Županstvo B. B. na G.

Vprašanje:

Županstvo je vled 10-letnega bivanja v tuji občini oddalo več oseb tej občini v domovinstvo v smislu zakona z dne 5. 12. 1896, drž. zak. št. 222. — Dotična občina je to prošnjo rešila šele po preteku treh oziroma dveh let. Med tem pa je umrlo nekaj onih možkih, za katerih sprejem smo prosili. Sprejem vdov in družin pa je občina sedaj odklonila. Ali je bila dotična občina upravičena to storiti? Ali moramo sedaj posebej prositi za vsprejem na podlagi dokaza, da so živele pri možeh nad 10 let?

Odgovor:

V prvi vrsti moramo povdarjati, da ste biti sami krivi, če tuja občina ni prošnje pravočasno rešila, ker bi jo bili po 6 mesecih lahko takoj potom okrajnega glavarstva k temu prisilili. — Na Vaše vprašanje pa odgovarjamo, da se po našem mnenju dotična občina ne bo mogla upirati zahtevi za vsprejem vdove in družin v svoje domovinstvo. — Vi bi bili morali takoj vložiti priziv na politično oblast, kamor se obrnite tudi sedaj in v bodoče, ker je po domovinskem zakonu le ta oblast kompetentna razsojati o domovinstvu.

Ne dvomimo pa, da boste sprejem dosegli in sicer v smislu § 4 gori omenjenega zakona, ki pravi, da sme občina domovinsko pravico uveljavljati v dobi 5 let potem, ko je nehalo prebivanje v občini.

68. Županstvo S. na Dol.

Vprašanje:

Tukajšno prostov. gasilno društvo je dalo napraviti novo brizgalno, ki naj bi imela napis: »V spomin 60-letnega vladanja Njegovega Veličanstva F. J. I.« Ali je

res, da se tak napis ne sme napraviti brez posebnega dovoljenja deželne vlade?

Odgovor:

Ker je treba, da nosi kaka monumentalna stavba naslov Njegovega Veličanstva — njegovega Najvišjega dovoljenja sledi iz tega, da brez dovoljenja tudi brizgalna ne more imeti takega napisa. Sicer zahteva to že takt, — čut dostojnosti in spoštovanja do cesarjeve osebe. — Zato Vam svetujemo, da si izprosite dovoljenje za napis, če se Vam sploh zdi umesten.

69. Gospod I. E. v V. G.

Vprašanje:

Na posestvu A. sta prepisana kot solastnika brata B. in C. — Prvi in starejši B. je doma in je tudi kot prvi vpisan; on obenem oskrbuje celo posestvo. Mlajši C. pa je v Ameriki. Ali sme voliti B. brez pooblastila od C., ker bo to iz Amerike težko dobiti?

Odgovor:

§ 7 deželnega volilnega reda pravi natančno: »Če jih ima več eno nepremično posestvo, od kterega se davek plačuje, imajo vsi skupaj en glas.« — Če sta taka posestnika skupaj živeča mož in žena, ima mož pravico voliti. Sicer pa morajo sopoestestniki ali enemu izmed sebe ali pa komu drugemu dati pooblastilo, da zanje voli. B torej ne more voliti brez pooblastila od C.

70. Županstvo N. pri K.

Vprašanje:

Ali mora imeti gostilničar na svojem napisu dostavljeno tudi svoje ime?

Odgovor:

Ni potreba! Zadostuje samo napis: »Gostilna«; »restavracija«; »žganjeto« itd.

Lahko pa je poleg teh napisov tudi še lastnikovo ali pa najemnikovo ime.

71. Županstvo V. L. na D.

Vprašanje:

Ali zadostuje, če podpišejo zapisnik seje občinskega odbora le župan in nekteri, a ne vsi odborniki?

Odgovor:

Kakor razvidite iz § 48 občinskega reda mora zapisnik podpisati predsednik, torej župan oziroma njegov namestnik, in pa dva odbornika ter en zapisnikar, ki je ponavadi tudi izmed odbornikov. Treba je torej štirih podpisov. — Opozarjamo Vas glede zapisnikov na članek, ki ga priobčimo v prihodnji številki!

72. V č. gospod A. Š. v B. pri Š.

Vprašanje:

Pri tukajšnji podružni romarski cerkvi nameravamo prodajati rožne vence in razne spominske podobice in sicer v zakristiji in v župnišču. Ali je treba za to dovoljenja ali lahko prodajamo brez tega?

Odgovor:

Brez oblastvenega dovoljenja pač ne boste smeli prodajati navedenih predmetov, zato si blagovolite v to svrhu izprolovati dovoljenja politične kot obrtne oblasti. — V nasprotnem slučaju bi se gotovo našel kak Vaš protivnik, ki bi Vas utegnil ovaditi. — Takrat bi morali še plačati denarno globo.

Majnikov hrošč (keber.)

Ta neprijazna živalica rujavih, trdih kril, se je letos prav zgodaj pokazala v obilnem številu, ki preti ugonobiti drevje, bodisi gozdno, bo-

disi sadno. Preprečiti sicer tega pač ni mogoče, ampak znatno omejiti. Na pokončevanje tega škodljivca se je mnogo delalo, zlasti je tudi deželni odbor izdal več navodil. Eno izmed tozadevnih okrožnic prinašamo v ponatisu tukaj, da opozorimo merodajne faktorje, da primerno nastopijo proti škodljivemu hrošču. —

Štev. 5488 l. 1905.

Okrožnica

vsem županstvom.

Letošnje leto je kebrovo leto.

Ponovljeno je deželni odbor po posebnih okrožnicah opozarjal županstva, da skrbé za strogo izvrševanje določil zakona z dne 17. junija 1870, dež. zak. štev. 21, v svrhu uspešnega pokončevanja hroščev — kebrov.

Nad vse škodljivi so kmetijstvu pa tudi gozdarstvu majnikovi hrošči. Zato veleva deželni zakon iz leta 1870 v § 3.: »Prav tako morajo vsi posestniki, vživalci in najemniki zemljišč hrošče, dokler letajo, v obroku, ki ga postavi župan, od svojega sadnega drevja, potem od drevja ob gojzdnih roboh, vsak dan v jutranjih urah otresati in pokončevati.

Na polju se morajo črvi (ogreči) pri oranju zemlje za plugom pobirati in pokončevati.

§ 4.: »Župan mora paziti na to, da vsi posestniki izpolnujejo te dolžnosti. Kjer ni poljskega čuvaja, mora župan za dotični čas najeti enega ali več nadzornikov, kateri se, ako bi to treba bilo, plačajo iz občinske blagajne.

V vseh primerljajih, kjer se pokončevanje hroščev opusti, mora se to dati izvršiti na stroške obotavljajočega se posestnika.

Županstvu daje nadaljni paragraf 5 tudi oblast, zamudnikom, ki ne izvrše svoje dolžnosti pri pokončevanju hroščev, naložiti globo do 40 K.

Deželni odbor se nadeja, da bodo županstva z vso skrbjo pa tudi strogostjo vršila svojo dolžnost, katero jim veleva zakon. Zato naroča deželni odbor, da županstva nemudoma dajo oklicati, kakor veleva to § 9 omenjenega deželnega zakona, da morajo vsi posestniki brez odlašanja vse potrebno ukreniti, da se hrošči v polni meri pokončajo.

Ker je c. kr. deželna vlada tudi c. kr. deželni šolski svet naprosila, da dovoli šolskim voditeljem in šolski mladini sodelovati pri pokončevanju hroščev, zamogla bodo županstva pritegniti tudi šolsko mladino v to delo in jim je v tem oziru dogovoriti se z voditelji ljudskih šol.

Le če v si gospodarji zemljišč svojo dolžnost storé, je mogoče vpešno pokončevati hrošče, zato naj županstvo strogo pazi na to, da vsak stori svojo dolžnost, tudi če bo treba proti malobrižnim vporabljeni po zakonu dovoljeno kaznovanje.

Deželni odbor naroča končno, da mu županstvo do konec maja t. l. poroča, kaj je ukrenilo v svrhu pokončevanja hroščev in kake vspehe je v občini v tem doseglo.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani dné 26. aprila 1905.

Za pravice slovenskega jezika.

Glede slovenskega uradovanja in dopisovanja smo dobili od raznih občin več vprašanj.

Gotovo je vsaka občina opravičena skleniti samoslovensko dopisovanje. — Vendar pa ne more kratkomalo ne sprejeti nanjo naslovljenih nemških dopisov, pač pa ima pravico zahtevati slovenske prevode tudi v tem slučaju, če kdo izmed odbora ali občinski tajnik razume nemščino. Zahtevati sme občina od vseh državnih uradov, da ji dopisujejo v slovenskem jeziku ali pa naj vrne nemške dopise, da ji preskrbe prevode. Znan je sklep kranjskega deželnega zbora, ki je uvedel slovensko uradovanje. V informacijo slovenskim občinam priobčujemo v sledečem okrožnico, ki jo je vsled omenjenega sklepa izdal deželni odbor. Ta okrožnica, ki se naj smatra kot merilo tudi za občine, se glasi doslovno:

Št. 14708/905.

Okrožnica.

za vse deželne urade.

Deželni odbor je v seji dne 21. novembra 1905 sklenil sledeče:

»Deželnemu odboru se naroča, da odslej z naprej e. kr. uradom v vojvodini Kranjski in vsem avtonomnim oblastvom v deželah, koder stanujejo Slovenci, dopisuje le v slovenskem jeziku.

Istotako naj v občevanji z ministerstvi in višjimi državnimi uradi dopisuje izključno le v slovenskem jeziku.

Z ozirom na ta sklep bo toraj slovenski dopisovati zlasti deželnim odborom v Gorici, Poreču, Gradcu in Celovecu ter mestnemu magistratu v Trstu. Istotako bo slovenski dopisovati namestništva v Trstu in Gradcu ter deželnima vladama v Ljubljani in Celovecu.

Tudi v dopisih na okrajna glavarstva, katera obsegajo slovenske okraje, se bo posluževati izključno slovenskega jezika.

Gospodje načelniki uradov naj pazijo, da se bode pri uradovanju postopalo po sklepu deželnega zbora.

Deželni odbor kranjski.

V Ljubljani, 10. januarja 1906.

Iz deželnega odbora.

Deželni odbor je v seji dne 22. decembra 1905 sledeče sklenil:

»Za sedaj pri občinah vipavskega sodnega okraja ni zahtevati, da občinski denar kako drugače nalože. V bodoče pa je pri vseh občinah na Kranjskem gledati na to, da v posojilnicah vsega vkup nimajo nad 1000 K naloženega denarja. Do 1000 K vsega vkup smejo imeti občine naloženo tudi v posojilnicah, če zoper to v konkretnem slučaju ni pomisleka.»

Po tem sklepu je bodoče postopati, kadar se gre za nalaganje občinskega denarja.

Sklep deželnega odbora z dne 19. februvarja 1908:

»Občine kot take ne morejo kot člani z neomejeno zavezo pristopati posojilnicam, ker to po obstoječih zakonitih določilih ne spada v občinski dolokrog.

Pristopiti pa jim ne kaže tudi iz praktičnih razlogov, ker se posojila lahko drugod ceneje dobivajo.»

Dopisi.

Odprto pismo.

Občinski odbor kokarski se zaveda, da je občina samostojna ali avtonomna korporacija; zato ima ona v smislu člena XIII. državnega osnovnega zakona z dne 21. XII. l. 1867 pravico, tudi v državni politiki z besedo in pismom znotraj zakonitih mej izreči svoje mnenje in povzdigniti svoj glas v korist svojih občanov in v vsem, kar se tiče občinskega prida.

Ker bi se z vojno, ki je grozila pred kratkim naši državi, neizmerno oškodovale koristi naših občanov v kmetijstvu, trgovini, obrti itd. ter bi se prelivala človeška kri in se trošil naš težko prisluženi denar, in ker je vojska sama na sebi z ozirom na človekoljubje nekaj strašnega in nečloveškega, je odposlal občinski odbor temeljem svojega soglasnega sklepa z dne 1. III. 1909. na c. kr. ministerstvo za zunanje zadeve na Dunaj resolucijo — seveda v slovenskem jeziku, v kateri se je na pretečo škodo in veliko zlo opozarjalo, proseč naj se prepir s Srbijo poravna mirnim potom. S tem smo ustregli živi želji ne samo svoje, temveč — upamo — vseh občin in vsega naroda.

Čutili smo se v to poklicane, ne da bi se domišljevali, da smo v vojni zadevi merodajni. Vršili smo torej kot zakoniti zastopniki občanov svojo pravico in dolžnost.

V smislu člena XI. državnega osnovnega zakona z dne 21. XII. l. 1867. pristojna pravica pro-

šnje vsakomur, torej smo tudi z ozirom na ta člen vršili svojo zakonito državljsko pravico.

Toliko v odgovor onemu c. kr. uradniku in zasebnikom v Mozirju, ki so bili v nevednosti določb imenovanega državnega osnovnega zakona in v svoji nezavednosti državljskih pravic toliko netakni, da so nas zaradi te upravičene in utemeljene resolucije javno zasmehovali.

Obžalujemo in pomilujemo, da se je našel celo slovenski list, ki je v tem zasmehovanju sekundiral nemškemu listu »Dajče Vaht« v Celju.

Ob enem vabimo vse slovenske občine, naj se blagovolijo kot politične samostojne korporacije zanimati ne samo za občinsko, okrajno in deželno, temveč tudi za državno politiko in uplivati na to, da se ta vedno vodi po takšnem tiru, da se ne bode vjemala samo z koristjo nemškega naroda, temveč z jednako koristjo za slovenski narod, da bode dajala vsakomur svoje pravice in da bodo rodila za vse narode v državi blagoslov in blagostanje, ne pa prokletstvo prelivanja krvi in strašnih vojnih žrtev.

Občinski odbor kokarski — dne 10. IV. 1909

župan:

Praznik Josip.

Razne vesti.

Pozor občine — na živinorejo! Ker okrajne politične oblasti vsled navodil centralne vlade zahtevajo od občin, da si nabavijo določeno število plemenskih bikov, naprošeni smo opozoriti naše občine, naj se obračajo na deželni odbor, ki mu je na razpolago zadostno število bikov-plemenjakov, tako da bode mogoče ustreči vsem potrebam. —

Slovensko čebelarstvo. — Kranjska čebela je na dobrem glasu širom Evrope, dasi čebeloreja ni tako razširjena, kakor bi se smelo pričakovati. Vendar pa se zadnja leta razširja tudi ta zanimivi del kmetijstva, zato je pričakovati, da se kmalu razvije do popolnosti, ker nekaj dobička donša vendarle, če je količkaj ugodno leto. — Vrh tega pa ima umni čebelar v prostem času z marljivimi živalicami posebno zabavo. — Pred več tedni se je vršil občni zbor »Slovenskega osrednjega čebelarskega društva za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko s sedežem v Ljubljani«, kise ga je udeležilo okrog 100 članov. — Iz tajniškega poročila posnemamo, da je bilo v letu 1908 po Kranjskem, Koroškem in po Primorskem 32 poučnih predavanj. — Podružnic je 27, in sicer 23 na Kranjskem, 2 na Koroškem in 2 na Primorskem. — Opazovalnih postaj je pet. — Koncem leta 1908 je imelo društvo 745 članov. List »Slovenski Čebelar« se je razpošiljal v 1211 iztisih. — Važnost društva in čebeloreje je priznala tudi država s tem, da je naklonila v svrhu prirejanja shodov za leto 1909 državno podporo v znesku 500 kron.